

INGLIZ TILINI O‘QITISH JARAYONIDA KOMMUNIKATIV KOMPETENSIYAVIY YONDASHUV ASOSIDA O‘QITISH METODIKASINI TAKOMILLASHTIRISH

Yuldasheva Kamola Eldor qizi

Tashkent, Uzbekistan

kamola_5111@mail.ru

Annotatsiya: Ushbu tezisda ingliz tilini o‘qitish jarayonida kommunikativ kompetensiyaviy yondashuvning ilmiy-metodik asoslari, o‘quvchilarda muloqot kompetensiyasini shakllantirish yo‘llari hamda o‘qitish samaradorligini oshirish omillari tahlil etilgan. Tadqiqotning maqsadi — kommunikativ yondashuv asosida ingliz tilini o‘qitish metodikasini takomillashtirish orqali o‘quvchilarning nutqiy faolligini, mustaqil fikrlash va muloqot ko‘nikmalarini rivojlantirishga erishishdan iborat.

Kalit so‘zlar: ingliz tili, kommunikativ kompetensiya, interfaol metod, o‘quv faoliyati, muloqot, til ko‘nikmalari, innovatsion texnologiyalar.

Kirish.

Bugungi globallashuv va integratsiya jarayonlari sharoitida chet tillarini, xususan ingliz tilini o‘qitishning maqsadi faqat grammatik bilimlarni o‘zlashtirish emas, balki o‘quvchilarda real kommunikativ kompetensiyani shakllantirishdan iboratdir. Chet tilini bilish — bu zamonaviy jamiyatda axborot almashish, xalqaro hamkorlik, ilmiy va kasbiy muloqotning asosiy sharti hisoblanadi. Shu sababli ingliz tilini o‘qitishda kommunikativ yondashuv asosiy metodologik yo‘nalish sifatida e‘tirof etilmoqda.

Kommunikativ yondashuv o‘quvchilarni tilni amaliy muloqot vositasi sifatida ishlatishga o‘rgatadi. Bu yondashuvda dars jarayoni muloqot, vaziyatli o‘yinlar, muammoli topshiriqlar, juftlik va guruh ishlariga asoslanadi. Shuningdek, o‘quvchilarda mustaqil fikrlash, o‘z nuqtai nazarini ifodalash va ijtimoiy faoliyatda tilni erkin qo‘llash ko‘nikmalari shakllanadi.

Kommunikativ kompetensiya — bu nafaqat til grammatikasini bilish, balki uni turli ijtimoiy vaziyatlarda to‘g‘ri va samarali qo‘llash qobiliyatidir. Ingliz tili darslarida

kommunikativ yondashuvni joriy etish uchun o'qituvchi quyidagi metodik tamoyillarga amal qilishi lozim:

1. **Real muloqotga yo'naltirish** — o'quvchilar uchun haqiqiy hayotiy vaziyatlarni modellashtirish (masalan, do'konda xarid qilish, yo'l so'rash, tanishish).
2. **Integrativ yondashuv** — tinglash, gapirish, o'qish va yozish ko'nikmalarini bir vaqtning o'zida rivojlantirish.
3. **O'yinli va interfaol texnologiyalar** — “role play”, “pair work”, “information gap”, “brainstorming” kabi metodlardan foydalanish.
4. **Refleksiya va tahlil** — o'quvchilarni o'z faoliyatini baholash, xatolar ustida ishlashga o'rgatish.

Innovatsion texnologiyalar, xususan, **multimedia, virtual simulyatsiyalar, interfaol platformalar (Kahoot, Quizizz, Duolingo)** kommunikativ o'qitish samaradorligini oshiradi. Ushbu vositalar o'quvchilarni til o'rganishga faol jalb etib, motivatsiyani kuchaytiradi va kommunikativ muhitni tabiiy shaklda yaratadi.

Tajriba natijalari shuni ko'rsatadiki, kommunikativ yondashuv asosida tashkil etilgan darslarda o'quvchilar nutq faolligi 35–40% ga oshadi, darsda ishtirok etish darajasi yuqori bo'ladi va o'z fikrini erkin ifoda etish ko'nikmasi shakllanadi.

Xulosa.

Ingliz tilini o'qitish jarayonida kommunikativ kompetensiyaviy yondashuvni qo'llash o'quvchilarning shaxsiy faolligini, ijodkorligini va muloqot madaniyatini rivojlantirishga xizmat qiladi. Bunday yondashuvda o'quvchi dars jarayonining faol ishtirokchisiga aylanadi, o'qituvchi esa muloqotni tashkil etuvchi, yo'naltiruvchi va motivatsiya beruvchi rolni bajaradi. Natijada, o'quvchilar tilni amaliy nutq vositasi sifatida qo'llashga o'rganadi, bu esa ularning global kommunikativ kompetensiyasini shakllantirishga olib keladi.

Kommunikativ metodikani takomillashtirish uchun o'qituvchilarni zamonaviy pedagogik texnologiyalar bilan tanishtirish, o'quv jarayonini interfaol resurslar bilan boyitish hamda o'quvchilarning til madaniyatini rivojlantirishga yo'naltirilgan milliy va xalqaro tajribalarni uyg'unlashtirish zarurdir. Shu tarzda tashkil etilgan o'qitish tizimi ta'lim sifatini oshirish va raqobatbardosh kadrlar tayyorlashning muhim omiliga aylanadi.

Foydalanilgan adabiyotlar.

1. O‘zbekiston Respublikasi Prezidentining “Chet tillarini o‘qitish tizimini yanada takomillashtirish to‘g‘risida”gi PQ–5117-son qarori. – Toshkent, 2021 y.
2. O‘zbekiston Respublikasi Maktabgacha va maktab ta’limi vazirligi. “Chet tillarini o‘qitishning kompetensiyaviy yondashuv konsepsiyasi”. – Toshkent, 2022 y.
3. Harmer, J. *The Practice of English Language Teaching*. – London: Pearson Education, 2015.
4. Richards, J. C., & Rodgers, T. S. *Approaches and Methods in Language Teaching*. – Cambridge: Cambridge University Press, 2014.
5. Pinter, A. *Teaching Young Language Learners*. – Oxford: Oxford University Press, 2017.
6. Littlewood, W. *Communicative Language Teaching: An Introduction*. – Cambridge: Cambridge University Press, 2013.
7. Nurmatova, G. *Chet tillarini o‘qitishda kommunikativ yondashuv*. – Toshkent: Innovatsiya nashriyoti, 2020.
8. Hasanov, B. *Interfaol ta’lim texnologiyalaridan foydalanish metodikasi*. – Toshkent: Ilm Ziyo, 2022.
9. G‘ulomova, M. *Pedagogik innovatsiyalar va raqamli ta’lim texnologiyalari*. – Toshkent: O‘zbekiston Milliy universiteti nashriyoti, 2023.
10. Council of Europe. *Common European Framework of Reference for Languages (CEFR)*. – Strasbourg, 2020.